

КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ НАУКОВИХ РОЗРОБОК ЯК ОСНОВНИЙ ЕЛЕМЕНТ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

С. В. Фоміна,
аспірант

Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна
why@bigmir.net

У статті визначено поняття, зміст та етапи формування трансферу технологій, взаємозв'язок між трансфером і комерціалізацією технологій. Проаналізовано наукові підходи до такої важливої проблеми, як підвищення конкурентоспроможності підприємства на основі комерціалізації наукових розробок як результату інтелектуальної діяльності. Надана характеристика механізму та складових процесу комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

Ключові слова: інноваційна діяльність, конкурентоспроможність, трансфер технологій, комерціалізація наукових розробок, інтелектуальна власність.

КОММЕРЦИАЛИЗАЦИЯ НАУЧНЫХ РАЗРАБОТОК КАК ОСНОВНОЙ ЭЛЕМЕНТ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ

В статье определено понятие, содержание и этапы формирования трансфера технологий, взаимосвязь между трансфером и коммерциализацией технологий. Проанализированы научные подходы к такой важной проблеме, как повышение конкурентоспособности производства на основе коммерциализации научных разработок как результата интеллектуальной деятельности. Дана характеристика механизма и составляющих процесса коммерциализации объектов интеллектуальной собственности.

Ключевые слова: инновационная деятельность, конкурентоспособность, трансфер технологий, коммерциализация научных разработок, интеллектуальная собственность.

COMMERCIALIZATION OF THE SCIENTIFIC RESEARCH OUTCOME AS A PRINCIPAL ELEMENT OF THE INNOVATION ECONOMY

The article represents the conception, content and stages concerning formation of the technologies transfer as well as the relationship between their transfer and commercialization. The article analyses Some scientific approaches to such an important issue as improving the competitiveness of businesses, based on commercialization of the scientific research outcome as a result of intellectual activity/

The article also reveals characteristic features of the mechanism and the components of the commercialization process regarding intellectual property objects.

Key words: innovation activity, competitiveness, technologies transfer, commercialization of the scientific research outcome, intellectual property.

В умовах поглиблення інтеграційних процесів світова економіка перебуває на стадії переходу на новий технологічний рівень, що посилює роль інновацій та наукових досягнень у формуванні конкурентоспроможності та стабільності розвитку кожної національної економіки. Питання не лише створення, але і впровадження результатів науково-технічної діяльності (НТД) на умовах окупності та забезпечення належного рівня безпеки національних економік об'єктивно є одним з пріоритетів державної політики у сферах інновацій, інвестицій, зовнішньоекономічного співробітництва.

Актуальною проблемою розвитку інноваційної діяльності є запровадження комерційного використання результатів науково-технічної діяльності. Проблема комерціалізації результатів наукових досліджень у країні перебуває в полі зору суспільства, урядів, парламентів, приватного бізнесу, науковців, оскільки вирішення цієї проблеми визначить конкурентну спроможність товарів і, в остаточному підсумку, рівень життя населення.

Нинішня ситуація в Україні, що характеризується проблемами політичної та економічної сфери,

загострює увагу науковців на розвитку інноваційної діяльності, зокрема її комерціалізації та пошуку шляхів перетворення наукового потенціалу в ресурс для забезпечення конкурентоспроможності, економічного і стійкого зростання.

Методи комерціалізації відображають одночасно організаційну та економічну складові процесу ринкової реалізації розробок, що спонукає до аналізу технологічного трансферу. При цьому головним джерелом інновацій є науково-технічна діяльність, яка є сполучною ланкою для впровадження технологій у реальну економіку, так званий трансфер технологій.

Поняття «трансфер технологій» для вітчизняної науки і практики є порівняно новим. Існує декілька підходів до визначення цього поняття. Так, згідно з офіційними рекомендаціями Організації з економічного співробітництва та розвитку (OECD) «Стандартна практика, що пропонується для обстежень досліджень та експериментальних розробок», трансфер технологій — це передача науково-технічних знань і досвіду для надання науково-технічних послуг, застосування технологічних процесів, випуск продукції [1]. Консорціум американських фе-

деральних лабораторій трактує трансфер технологій як процес, за допомогою якого знання, механізми й обладнання, отримані в результаті проведення дослідницьких робіт, фінансованих федеральним бюджетом, використовуються для забезпечення приватних і громадських потреб.

У свою чергу, відповідно до визначення Ради з наукових та промислових досліджень (CSIR), трансфер технологій являє собою процес, за якого інтелектуальна власність перетворюється на фізичний продукт або процес, що генерує комерційну вигоду або може бути використаний на благо суспільства [2].

У Законі України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» трансфер визначається як передавання технології, яка оформляється шляхом укладення двостороннього або багатостороннього договору між фізичними та/або юридичними особами, котрим устанавлюються, змінюються або припиняються майнові права й обов'язки щодо технології та/або її складових.

Однак, на нашу думку, найбільш удале визначення, яке відповідає вітчизняним реаліям, належить О. М. Ляшенко: трансфер технологій – система взаємовідносин між агентами суспільного обміну з приводу передавання економічно вигідних, валоризованих нових знань, захищених правом інтелектуальної власності, що використовують реципієнти з метою отримання вигоди [3].

Дослідження джерел наукової інформації, яка присвячена інноваційному розвитку, зокрема проблемам трансферу технологій, дають змогу визначити як вітчизняних, так і закордонних економістів, які займалися зазначеними проблемами.

Теоретичні аспекти й визначення поняття «трансфер технологій» можна знайти в роботах таких українських учених, як В. Стадник, Л. Федулова, А. Шпак, В. Соловйов, Ю. Бажал. У працях О. Андросової, І. Балабанова, М. Катешової, О. Саліхової, С. Золотарьова зазначено, що в науковій літературі мало уваги присвячено проблемам розвитку сучасної української системи трансферу технологій. Водночас І. Матюшенко, О. Мокій, В. Лук'яненко, О. Чоботюк і Т. Медведкіна надають рекомендації щодо вдосконалення процесу інноваційного розвитку України [4].

Основні напрями досліджень економістів зосереджені на загальних підходах до здійснення трансферу технологій, особливостях державного регулювання у сфері трансферу, джерелах його фінансування тощо.

У наукових працях згаданих авторів визначено поняття «трансфер технологій», надано його класифікацію, виявлено розбіжності між трансфером та комерціалізацією технологій, вказано етапи здійснення трансферу технологій.

Так, зокрема, В. П. Соловйов надає повну класифікацію трансферу технологій, розмежовуючи його за формою, призначенням, засобами передачі, сферою розповсюдження, типом передачі, змістом технологічних досягнень [5].

Існує думка, що комерціалізація технології є завершальним етапом трансферу технологій. Проте окремі науковці вважають, що «трансфер слід розглядати як один зі способів здійснення комерціалізації».

В. П. Соловйов пояснює, що трансфер технологій завжди передують процесам їх комерціалізації і заснований на сукупності специфічних явищ і процесів. У свою чергу, комерціалізація технологій означає перетворення технологій у джерело прибутку, тобто її визначають як будь-яку діяльність, спрямовану на отримання доходу від використання результатів наукових досліджень, знань і навичок, набутих власником технології.

О. М. Ляшенко виділяє дві відмінності, які варто враховувати при визначенні трансферу та комерціалізації технологій:

1) комерціалізація технології передбачає обов'язкове одержання прибутку від її використання у господарській діяльності і не обов'язково пов'язана із залученням у цей процес третіх осіб;

2) трансфер технологій – це обов'язкова передача технології фізичній або юридичній особі, котра і здійснює її промислове освоєння, але це не обов'язково пов'язано з отриманням прибутку.

Спираючись на висновки В. П. Соловйова, О. М. Ляшенко, доцільним є сприйняття трансферу технологій та комерціалізації технологій як двох автономних процесів інноваційної діяльності. Адже вони можуть відбуватись як послідовно, так і незалежно один від одного.

Комерціалізація технології передбачає комерційне використання інформації про технологію, тобто впровадження з обов'язковим одержанням економічного ефекту. У більшості випадків цей ефект стосується конкретної технології, іноді в грошовій формі, іноді за рахунок збільшення ефективності іншої технології.

В. В. Титов наголошує, що, на відміну від комерціалізації, трансфер технологій передбачає не лише передачу інформації про інновацію, але й освоєння останньої за умов активної участі автора винаходу (корисної моделі, промислового зразка), реалізатора інформації та кінцевого споживача продукції, виготовленої за допомогою нової технології. Саме тому при передачі технології основний акцент приділяється учасникам цього процесу [6].

Головним економічним механізмом міжнародного трансферу технологій через зовнішні канали є патентно-ліцензійна торгівля, при якій відбувається передача патентних і безпатентних ліцензій на використання об'єктів інтелектуальної власності, технологічного досвіду, ноу-хау та ін. Основна частка світової торгівлі технологіями припадає на продаж безпатентних ліцензій, оскільки вони не потребують проведення додаткових НДДКР і передбачають мінімальний комерційний ризик. За патентною угодою власник патенту за певну винагороду поступається покупцеві своїми правами на використання об'єктів інтелектуальної власності. За ліцензійною

угодою власник винаходу надає дозвіл на використання своєї технології за певних умов. У світовій практиці трансферу технологій найбільше розповсюдження одержали ліцензійні угоди, які передбачають комплексний технологічний обмін з наданням ноу-хау та інжинірингових послуг. Переважна частина ліцензійних угод укладається великими промисловими компаніями [7].

Будучи основною формою просування інновацій, трансфер технологій може здійснюватися або у вигляді знань, досвіду, науково-технічної інформації, або матеріалів, машин, обладнання.

Цей процес має місце тоді, коли підприємство-розробник нової технології з тих чи інших причин не може успішно комерціалізувати науково-технічні розробки, поступаючись іншому підприємству, або ж здійснює власну діяльність щодо нетрадиційного використання цих результатів в інших галузях застосування.

Як свідчить аналіз багатьох досліджень, для ефективного функціонування інноваційного потенціалу підприємств потрібно, щоб були задіяні його всі елементи: трансферний потенціал (здатність залучати ресурси для інноваційного розвитку підприємства та передавати інноваційну продукцію споживачам); креативний потенціал суб'єктів управління (здатність розвивати нові ідеї, що набувають форму наукової або технологічної інформації); управлінський потенціал (здатність керівників формувати стратегію інноваційного розвитку підприємства й реалізувати її); виробничий потенціал (трудові ресурси, у тому числі інтелектуальні ресурси; обладнання, виробниче оснащення, технології; матеріали, сировина, паливо, енергія; фінансові ресурси, інформаційні ресурси; виробничі площі, лабораторії, випробувальні комплекси; транспортні засоби) [8].

Трансфер технологій є одним із джерел розвитку інноваційного потенціалу підприємства, що надає суб'єктам господарювання низку стратегічних можливостей, а саме: розвиток внутрішнього ринку, розвиток висхідних галузей, адаптацію та перенесення досягнень розвинених країн і входження в транснаціональну інфраструктуру [9].

Інноваційна діяльність пов'язана зі створенням, застосуванням і розповсюдженням результатів наукових досліджень і розробок з метою оновлення номенклатури, поліпшення якості продукції, технології її виготовлення, що забезпечує конкурентні переваги на ринку і скорочення витрат виробництва. В результаті інноваційної діяльності підприємств створюється продукція, що відповідає сучасним науковим, технічним, соціальним та економічним вимогам. Таким чином, відбувається реалізація нових знань у нових продуктах, послугах, технологіях виробничого процесу. Досягнення науки стають джерелом прибутку, тобто самостійним товаром, що має свою ринкову вартість.

Інновації як кінцевий результат науково-технічної діяльності, що отримали реалізацію в новій

продукції, виступають об'єктами інтелектуальної власності, у зв'язку з цим виникає необхідність цілковитого їх використання.

На сучасному етапі розвитку суспільства і поглиблення міжнародної торгівлі проблеми, пов'язані із комерціалізацією результатів інтелектуальної діяльності, набувають все більшої актуальності. Відносна новизна цієї конструкції та відсутність усталених правових традицій у цій сфері зумовлюють ряд проблемних аспектів у сфері охорони прав на результати інтелектуальної власності [10].

Сучасний стан наукових досліджень стосовно питань комерціалізації прав інтелектуальної власності визначається відсутністю у вітчизняній економіко-правовій доктрині системних наукових досліджень з цих питань.

Ряд монографій і наукових публікацій вітчизняних авторів містять переважно фрагментарні положення щодо комерціалізації результатів інтелектуальної власності. Окремі аспекти комерціалізації прав інтелектуальної власності досліджувались правниками: І. І. Дахно, В. Кунцевич, О. П. Орлюк, О. А. Підпригора, О. Д. Святоцький, І. М. Коросташова; та економістами: В. Д. Базилевич, В. О. Жаров, Ю. М. Кузнецов, М. В. Паладій, В. О. Потехіна, О. Л. Підпригора, П. М. Цибульов [11].

Однак системних досліджень з цих питань, які б гармонійно поєднували висвітлення існуючих на практиці і в теорії актуальних економічних та правових питань, у вітчизняній науці явно бракує.

У зв'язку з цим мета цієї наукової публікації полягає у висвітленні поняття, механізму та елементів комерціалізації інтелектуальної власності.

Комерціалізація інтелектуальної власності є комплексним економіко-правовим явищем, що сформувалося на межі економіки і права та зумовило поєднання в його змісті економічних і правових механізмів.

В економічній науці комерціалізацію прав на результати інтелектуальної діяльності розглядають як основний елемент інноваційної економіки та комплексне явище, соціально-економічну передумову якого становить сприйняття цих прав як товару, що дає можливість правовласнику отримувати прибуток внаслідок їх введення в оборот [12].

З юридичної точки зору комерціалізацію інтелектуальної власності можна розглядати як систему правовідносин щодо забезпечення умов сприйняття цих прав як товару та отримання правовласниками прибутку від його використання іншими особами.

Використання інтелектуальної власності в господарській діяльності здійснюється на умовах її комерціалізації. У цьому процесі є обов'язково як мінімум чотири учасники: автор розробок, стратегічний партнер, менеджер та інвестор [13].

Господарська діяльність стає засобом реалізації економічних інтересів. Для реалізації приватних інтересів власника або інвестора в інноваційному проекті необхідно, щоб комерціалізація інтелектуальної власності давала власнику або інвестору

можливість збагачення. У цьому випадку інтелектуальний капітал у формі інтелектуальної власності набуває споживчих якостей.

З означених позицій інтелектуальний капітал у чистому вигляді — це створений або придбаний інтелектуальний продукт, який має вартісну оцінку та утримується підприємством з метою ймовірного одержання прибутку. Вартість інтелектуального продукту, що створений за умов застосування найманої праці, визначається як сума постійного, змінного капіталу та додаткової вартості.

При використанні створеного інтелектуального продукту безпосередньо на самому підприємстві додаткова вартість складається з двох складових, а саме: з частини додаткової вартості, яка входить до складу інтелектуального капіталу, отриманого в чистому вигляді, і з решти додаткової вартості, яка отримана при реалізації продукції з використанням інтелектуального капіталу [14].

При цьому слід чітко відрізнити вартість інтелектуальної власності від вартості прав на її придбання або продаж.

Вартість інтелектуальної власності враховує сукупність витрат, які пов'язані з розробкою, адаптацією, підтриманням на відповідному рівні об'єктів власності.

Вартість прав на придбання або продаж інтелектуальної власності враховує лише вартісну ціну придбання або продажу з урахуванням прибутку і податкових відрахувань. Обмежуючим фактором тут може стати розмір амортизаційних відрахувань покупця при використанні об'єктів інтелектуальної власності, які збільшують собівартість продукції, а також інвестиційні можливості покупця.

Згідно з чинним законодавством України про охорону прав інтелектуальної власності комерційну реалізацію прав на результати інтелектуальної діяльності власник охоронного документа здійснює шляхом передачі прав або видачі дозволу на його використання шляхом укладення ліцензійного договору.

З економіко-фінансової точки зору інтелектуальна власність в умовах господарської діяльності при комерціалізації набуває головної ознаки — спроможності за рахунок її приносити відповідний ефект при використанні.

Ця ознака логічно пов'язується з вимогами економічного змісту господарської діяльності, яка згідно зі ст. 1.32 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» у редакції від 22 травня 1997 р. № 283/97-ВР (зі змінами та доповненнями) розглядається як «будь-яка діяльність особи, направлена на отримання доходу в грошовій, матеріальній або нематеріальній формі, у разі коли безпосередня участь такої особи в організації такої діяльності є регулярною, постійною та суттєвою».

Господарська діяльність пов'язана з підприємницькою діяльністю, тому нинішній підприємець, маючи у своєму активі продукт інтелектуальної

власності, може розпоряджатися ним на свій розсуд.

В усіх випадках така діяльність можлива за умов укладання різного роду договірних відносин, що передбачено ст. 41 Цивільного кодексу України. Виникнення зобов'язань починається з моменту, коли договір, укладений за взаємною згодою сторін, стає чинним (статті 4, 151, 164 Цивільного кодексу України). У цьому випадку проблема комерціалізації інтелектуальної власності розглядається в правовій площині, а розгляду повинні передувати економіко-фінансові розрахунки, з якими пов'язано визначення вартості переданих прав, визначення економічних наслідків.

Для успішної комерціалізації наукових розробок з метою підвищення конкурентного розвитку підприємництва необхідно розв'язати чимало проблем. До головних шляхів інноваційної політики (активного втілення наукових розробок у виробництво) в умовах модернізації економіки України, що сприятиме конкурентному розвитку підприємництва, слід віднести:

- створення інституційного середовища, зокрема економіко-організаційних та правових умов для комерціалізації наукових досліджень і наукових розробок, які б забезпечували конкурентний розвиток підприємницької діяльності;
- стимулювання ефективного використання наукових розробок у реальній економічній діяльності;
- забезпечення економічних умов для винахідників і споживачів наукових розробок відповідно до розвинених країн світу.

Важливу роль у створенні сприятливого інституційного середовища відіграє система державного регулювання. Роль держави у комерціалізації наукових розробок полягає у наступному: підтримувати вільний ринок для комерціалізації наукових розробок, створювати сприятливі умови для інвестиційного клімату їх залучення у практику.

Одним з головних методів державного регулювання комерціалізації наукових досліджень і розробок з метою підвищення конкурентоспроможності підприємництва має стати стимулювання інвесторів, які вкладають кошти у наукоємні, високотехнологічні виробництва; стимулювати створювати наукові лабораторії у вищих навчальних закладах з метою наукових досліджень і доведення їх до розробок, а згодом і комерціалізації за рахунок податкових пільг, державних кредитів, бюджетне датування, митне регулювання та удосконалення ціноутворення тощо [15].

Протягом останніх 15 років вітчизняна економіка пройшла такий важливий етап трансформації, як перехід від закритої, планованої і керованої економіки до відкритої ринкової економіки. У ході такої трансформації економіка втратила більшу частину своєї інноваційної спроможності, тому що старі, директивно-планові моделі управління інноваціями зникли або застаріли. Проте відкриваються великі

можливості для економічного зростання інноваційної системи, краще пристосованої до ринкової економіки.

Тривалий час економісти вказували на те, що інвестиції в НДДКР залишаються недостатньо оптимальними. Це пояснюється тим, що, інвестуючи в наукові дослідження і розробки, компанії зацікавлені в отриманні прибутку на їх приватні інвестиції, а не у стійкому зростанні соціальної вигоди. Комерціалізація наукових розробок в Україні залишається ще на низькому рівні, що пов'язано з недооцінкою об'єктів інтелектуальної власності в інноваційній діяльності, головного важеля оновлення виробництва, отримання нової за своїми якостями продукції.

Трансформація науково-технічних розробок в інноваційний продукт, придатний для виробництва і ринку, отримання високого рівня доходу від цього впровадження, залишається найважчим етапом у ланцюгу, що пов'язує науку зі споживачем.

Висновки. Трансфер технологій є процесом, що передбачає переміщення та розповсюдження технологічних знань — основних засобів комунікації, який стимулює створення нових конкурентоспроможних споживчих цінностей.

Комерціалізація технологій є найважливішим елементом інноваційного процесу, оскільки являє собою процес перетворення результатів наукової діяльності на товар і подальшу їх ефективну реалізацію в промислових масштабах. Вона передбачає наявність учасників перспективного мислення, необхідної мотивації, технічних можливостей, наукового потенціалу та фінансових ресурсів.

Процес комерціалізації інтелектуальної власності являє собою систему економічних і юридичних засобів та механізмів перетворення прав на результат інтелектуальної діяльності як на прибутковий товар внаслідок введення його в цивільний оборот і отримання прибутку від його використання.

Науковий керівник: д.е.н., професор Довгаль О. А.
Рецензент: д.г.н., професор Голіков А. П.

Література:

1. OECD Strategic Response to the Financial and Economic Crisis. Contributions to the global effort [Electronic resource]. — Way of access : <http://www.oecd.org/dataoecd/33/57/42061463.pdf>
2. The Council for Scientific and Industrial Research [Electronic resource]. — Way of access : <http://www.csir.co.za/index.html>
3. Ляшенко М. О. Методи та моделі комерціалізації трансферу технологій : автореф. дис ... д-ра екон. наук. — К., 2009. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/3041>
4. Козаченко В. Я. Сучасний стан мереж трансферу технологій за кордоном та проблем їх розвитку в Україні [Електронний ресурс] / В. Я. Козаченко, Н. Г. Георгіаді // Lviv Polytechnic National University Institutional Repository. — Режим доступу : <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/10011/1/26.pdf>. — С. 162 — 172.
5. Соловьев В. П. Инновационная деятельность как системный процесс в конкурентной (Синергетические эффекты инноваций) / В. П. Соловьев. — К. : Феникс, 2006. — 560 с.
6. Титов В. В. Трансфер технологий : уч. пособ. для заоч. курса «Технологический менеджмент» [Электронный ресурс] / В. В. Титов. — М., 2000. — Режим доступа : <http://www.anataz/narod.ru/science/transfer/annot.html>
7. Довбенко В. І. Роль потенціалу трансферу знань і технологій в інноваційному процесі [Електронний ресурс] / В. І. Довбенко // Lviv Polytechnic National University Institutional Repository. — Режим доступу : <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/24609/1/39-254-263.pdf>. — С. 254 — 263
8. Бутенко Д. С. Трансфер інноваційних технологій: сутність і значення для сучасної економіки України / Д. С. Бутенко, І. І. Ткачук // Глобальні та національні проблеми економіки. — 2015. — Вип. 3. — С. 232 — 235.
9. Кацура С. М. Трансфер технологий и диффузия инноваций как элементы регионального инновационного процесса [Электронный ресурс] / С. М. Кацура // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект : сб. науч. трудов. — 2009. — Ч. 2. — Режим доступа : http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Prvs/2009_2/0646.pdf
10. Мазур І. Комерціалізація наукових розробок як фактор конкурентного розвитку підприємництва / І. Мазур // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. — 2013. — Вип. 148. — С. 5 — 8.
11. Майданик Л. Поняття та механізм комерціалізації інтелектуальної власності в Україні / Л. Майданик // Юридична Україна. — 2014. — № 7. — С. 39 — 45.
12. Бутнік-Сіверський О. Б. Трансформація інтелектуальної власності в інноваційний продукт [Електронний ресурс] / О. Б. Бутнік-Сіверський. — Режим доступу : http://butnik-siversky_transf_intel_vlasnosti_v_produkt
13. Зайцев В. Є. Використання інтелектуальної власності як основа ефективної інноваційної діяльності та підвищення конкурентного потенціалу підприємств / В. Є. Зайцев // Вісник економічної науки України. — 2016. — № 1. — С. 54 — 61.
14. Зав'ялова К. С. Роль інтелектуальної власності в економічній діяльності [Електронний ресурс] / К. С. Зав'ялова // Управління розвитком. — 2012. — № 12. — С. 62 — 64. — Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/jsui/handle/123456789/1402>
15. Вікулова А. Аспекти державного регулювання інтелектуальної власності / А. Вікулова // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. — 2013. — Вип. 145. — С. 61 — 65.